

TEKST //

TORBEN ELSIG-PEDERSEN, REDAKTØR

Der er piger som ikke tør sige højt, at de drømmer om håndværksfag

Nina Groes, stifter og direktør i Boss Ladies, arbejder på at bryde tabuer og stereotyper omkring pigers valg af håndværksfag. Vejledningen har en central rolle, hvis fastlåste kulturer og opfattelser skal ændres.

01: Hvad er jeres mission i Boss Ladies?

Vi ønsker at få brudt med kønsstereotyperne i forhold uddannelsesvalg og arbejdsmarked og derfor målretter vi vores indsats mod de mest kønsskæve brancher som håndværk, industri og det maritime område. For eksempel udgør mænd 94 procent af arbejdsstyrken i nogle håndværksfag. Når der er en så lille andel af kvinder i et fag, bringer det en masse udfordringer med sig for den enkelte kvinde, som ønsker at gå ind i faget. Det giver også problemer for de kvinder, som allerede er i faget. Kvinderne bliver pionerer på et felt og skal altså selv bryde med fordomme. De mødes af en række udfordringer af en helt anden kaliber, end vi ellers møder på vores arbejdsmarked. Vores mission er at bane vej for kvinderne.

02: Piger vinder stærkt ind med overrepræsentation på mange akademiske uddannelser, drengene sakker bagud i skolen. Ville det ikke være bedre at arbejde for begge køns lige muligheder?

Det gør vi også på den måde, at vi har fokus på at åbne perspektiverne omkring valg af de typer uddannelser, som de unge i dag ikke ved findes. På den måde handler det om at åbne muligheder i den enkeltes liv. Og ja, det er lige så vigtigt at arbejde med drengenes tilsvarende kønnede udfordringer, for der er heller ikke mange drenge som vælger jordemoder, sygeplejerske eller sosu-assistent. Så der er tilsvarende behov for drengene, og det er der heldigvis andre som arbejder med. I Boss Ladies har vi specialiseret os i at arbejde med f.eks. håndværksfag og brancher i industrien. Der er kun et par procent piger på en række af disse fag og pigerne ved for eksempel ikke at fagene findes.

03: Hvad kendetegner jeres rollemodeller?

Det er kvinder, som har valgt for eksempel håndværksfag. Når vi interviewer dem, så viser det sig, at de næsten alle har haft en far, der er håndværker og at han har taget dem med ud for at løse opgaver. Det er på den måde, de har fået øjnene op for faget. Det viser, at hvis du som pige ikke er direkte i familie med en håndværker, så aner du sandsynligvis ikke faget findes og at det er en mulighed for dig.

04: Hvordan arbejder I?

Vi arbejder ud fra et 360 graders perspektiv, for man er nødt til at have et meget helhedsorienteret blik på udfordringerne, når vi har at gøre med et felt som er historisk stagneret og ikke har rykket sig de sidste 30-40 år.

Derfor er vores arbejde for eksempel målrettet mod piger i folkeskolen, hvor de kommer ud og oplever nogle af de her fag, og møder grand voksne kvinder, som er beskæftiget i fagene. Vi arbejder med de selvfortællinger, der skabes blandt pigerne om, at de ikke er dygtige til STEM fag (Science, Technology, Engineering, Mathematics), selvom pigernes kompetencer faktisk er lige så gode som drengenes. Derfor skal vi arbejde med pigernes egen opfattelse og deres selvtillid. Vi tilbyder flere steder i landet derfor Boss Ladies Garage, hvor det er muligt for pigerne at gå til håndværksfag i deres fritid, lidt ligesom man går til fodbold eller spejder. På den måde møder pigerne megaseje rollemodeller, og oplever, at de kan mere end de ellers gik og troede.

05: Hvordan arbejder I med vejledningen?

Mange piger møder også i vejledningen og i familierne den med, at hvis du er kreativ, så skal du nok arbejde

med design og først lige i gymnasiet. Derfor arrangerer vi også gratis kurser for uddannelsesvejledere og andre fagprofessionelle, fordi det er afgørende at arbejde med kønsbevidsthed i forhold til også uddannelsesvejledningen lykkes med at brede uddannelsesmulighederne ud.

06: Hvordan kan vejlederne skubbe på i folkeskolen og hvad kræver det af vejledningen?

Vi ser alle sammen verden igennem briller, der er stillet ind på den kultur, vi er vokset op i. Vi har nogle ubevidste fordomme. Selv om vejlederne er megapassionerede, så er risikoen også, at de præsenterer en halv palette af muligheder for både pigerne og drengene. Det betyder, at hvis pigerne er kreative, så føles det mere oplagt at foreslå designere end håndværkerfaget og har pigerne høje karakterer, bliver de vejledt mod gymnasiet. I mange tilfælde skyldes det jo, at de fx kender den vej bedre end håndværkerfaget og ikke kender til graden af kreativitet i de forskellige håndværksfag eller sågar forbinder den uddannelse med visse stereotyper. Den tankegang er med til at forstærke udfordringerne, for det betyder jo også, at erhvervsskolerne får et stempel som en skoleform, man ikke søger, hvis man er kvik og slet ikke hvis man er pige. Jeg synes, vejledere og lærere har en opgave i at give mere prestige til de piger, der går imod strømmen og foretager utraditionelle uddannelsesvalg. Faktisk møder vi piger, som drømmer om håndværksfag, men som ikke tør sige det højt, fordi de også gerne vil kunne være stolt af at fortælle, hvilken uddannelse de overvejer.

Nina Groes oplevede i sin skoletid, hvordan det er at være pige og ikke helt passe ind i fortællingen om, hvordan en pige bør være og hvilke uddannelser hun skal vælge. I dag er hun direktør i Boss Ladies, der arbejder for at bryde med kønsstereotyperne i skole og vejledning.

07: Hvad bør erhvervsskolerne ændre på for at bryde kønsstereotyperne?

Der findes ikke et quick fix, for vi taler ind i strukturer, der har været sådan i mange år. Måderne man gør tingene på er meget fastlåste. På den måde kan erhvervsskolerne ligne samfundet som det så ud for årtier siden. Der er brug for gennemgribende forandringer, hvor man skal gå systematisk til værks. Erhvervsskolerne skal kigge på kommunikationsmaterialer, sociale medier og hjemmesider. Husker man en bred repræsentation? Er der billeder af kvindelige elever og lærere? Hvordan præsenteres skolen til forældrearrangementer og åbent-hus-dage? Er det kvindelige elever, som viser rundt? Tager man godt imod, når de starter på skolen, er det sjovt at være på skolen og er der fællesskab – også for pigerne? Der skal også tænkes i andre pædagogiske perspektiver, når der sidder en pige i klassen.

Vi har set, at de skoler som arbejder målrettet med det, også formår at ændre optaget, og de får et lavere frafald. Men det kræver mod, for skolen og medarbejderne skal gøre noget markant anderledes end de plejer. Og så kræver det grundighed.

Også ministeriets egen portal – Uddannelsesguiden – hvor mange unge søger information indeholder stort set kun billeder af mænd, når det handler om erhvervsuddannelser, industri og maritime fag. Vi har fundet 2 billeder af kvinder på disse sider. Det er ellers et nemt greb at sætte nogle billeder af kvinder på siderne med erhvervsfag, men det er ikke et greb man benytter sig af. Resultatet er, at man sender et signal om, at der kun går drenge på de uddannelser.

08: I Boss Ladies materialer er en del fokus på seksuel chikane på erhvervsuddannelser. Hvordan ser udfordringerne med seksuel chikane ud på erhvervsskolerne?

Der er et udtalt problem med seksuel chikane. En relativ ny undersøgelse viser, at omkring hver 6. elev på erhvervsskolerne og FGU oplever uønsket seksuel chikane. Når kulturen er sådan, så er det også meget vanskeligere at sige fra, når man sidder som eneste pige i klassen, for der er ikke så mange andre at tage kampen sammen med.

09: Hvad er jeres forslag til at dæmme op for seksuel chikane?

Der er behov for at arbejde på stærke fællesskaber for kvinderne på de her uddannelser, så pigerne ikke står alene. Der skal være et arbejde om at bevidstgøre pigerne om deres rettigheder, så de ikke står alene, hvis de oplever seksuel chikane. Det er vigtigt, at skolerne arbejder med kulturen. Vi tilbyder på vores hjemmeside en vidensbank til skolerne om, hvordan de kan arbejde med professionsetik, hvordan de kan omsætte deres værdier til hverdagen og hvordan de fx kan skabe en whistleblowerordning med mere. Det handler om at forebygge og skabe en ny kultur.

10: Hvordan oplevede du din egen vejledning?

Hele inspirationen til at starte arbejdet med Boss Ladies springer faktisk ud af min egen folkeskoletid, for jeg oplevede selv at være et barn, der faldt lidt uden for normen. Jeg oplevede, hvad kønsstereotyperne betyder, hvis man ikke er helt som flertallet. Jeg var karseklippet, sloges med drengene i frikvartererne og havde det svært i skolen, også fagligt. Dengang var jeg for lille til at forstå, hvad der var på spil, men jeg kunne jo mærke følelsen af at være uden for, og jeg mærkede presset om, hvad der passede sig for en pige. Samtidig fik jeg tidligt en stempling om, at jeg ikke var egnet til gymnasiet. Det satte sig som en oplevelse af ikke at være god nok. Det er virkelig hårdt i 9. klasse at mærke, at man ikke er god nok, at der er en masse ting, man ikke har adgang til. Det havde været bedre, hvis jeg gennem vejledningen var blevet støttet i at få åbnet for nogle muligheder.

For mig gik det hele alligevel. Jeg tog 10. klasse og kom derefter i gymnasiet og blev senere sociolog fra RUC.

Men det var virkelig hårdt i en periode, og jeg er meget bevidst om, at alle ikke er lige så privilegerede som mig. For der er mange piger, som har brug for anerkendelse, at nogle fortæller dem, at de er seje og dygtige, og at der er andre uddannelsesveje end dem, som piger vælger flest.